

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/2785-1
Saksbehandler: Thomas Aarskog
Dato: 04.04.2025

Høringsuttalelse fra Namsos kommune - Høring Energi for Trøndelag mot 2050

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Formannskap	08.04.2025	28/25

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Formannskapet vedtar høringsuttalelse til Energistrategi for Trøndelag mot 2050.

Hjemmel for vedtaket er:

Politisk delegeringsreglement

Dokumenter i saken

Type	Dato	Tittel	Adressat
S	01.04.2025	Høringsuttalelse fra Namsos kommune - Høring Energi for Trøndelag mot 2050	

Vedlegg

- 1 horingsutkast-energistrategi-for-trondelag-mot-2050

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok 11. desember 2024 å legge utkast til «Energistrategi for Trøndelag mot 2050» på høring (sak 132/24). Høringsutkastet finner man på [egen høringside](#). Høringsfristen er satt til 1. april 2025, men på forespørsel har Overhalla kommune fått utsatt frist til 8. april, slik at kommunene rekker en politisk behandling i formannskapet.

«Energistrategi for Trøndelag mot 2050» inneholder en beskrivelse av energisystemets nåværende status, strategiske grep, målsettinger og tiltak som må iverksettes for å lykkes med energiomstillingen i hele Trøndelagssamfunnet fram mot 2050. Strategien er basert på et kunnskapsgrunnlag om energisystemet i Trøndelag og utarbeidet med medvirkning fra kommuner, næringsliv, FoU-miljø og interesseorganisasjoner.

Foreslått strategisk mål i strategien er «Sammen for energiomstilling innen 2050».

Det legges opp til at Trøndelagssamfunnet må jobbe innen **fem temaområder**:

1. Trøndelag fylkeskommune og kommunene som aktør i energisystemet
2. Fra fossilt til fornybart
3. Sløsestopp
4. Energi og effekt
5. Investering i infrastruktur

Fylkeskommunen vil ha innspill på strategien, om vi deler situasjonsbeskrivelsen og vår vurdering av forslåtte tiltak i strategien. Man ber også om tilbakemeldinger på om det er tiltak høringspartene ønsker å samarbeide om, eller om det er andre tiltak som bør vurderes. Målet er å vedta en ferdig strategi medio 2025.

Det beskrives innledningsvis i strategien ulike drivere i energibehovet i Trøndelag frem mot 2050, herunder elektrifisering av transportsektoren, elektrifisering av industri og bygg/anlegg, elektrifisering av olje- og gassinstallasjonene på Haltenbanken (2,1 TWh), samt satsing på energieffektivisering. Samlet beskrives det at kraftbehovet vil øke med 4,6 TWh til 2050, basert på dagens behov og næringsstruktur. Ny industri og næringsutvikling vil øke energibehovet ytterligere, herunder hydrogenproduksjon, datasentre m.v. Dette vil medføre ytterligere 3,4 TWh

i økt kraftbehov. Særlig forbruk knyttet til datasentre vil kunne øke fort og før 2030, blant annet knyttet til økningen i energikrevende kunstig intelligens (KI). Datasentre er relativt enkle å etablere sammenlignet med nye verdikjeder som hydrogen eller karbonfangst. Strategien beskriver dermed samlet en forventet forbruksøkning på 8 TWh i 2050.

Trøndelag har i dag et årlig elektrisitetsforbruk på ca. 11 TWh, slik at forventet forbruksøkning er formidabel. Forbruksetterspørselen i Trøndelag og Norge stiger raskere enn det bygges ut produksjonskapasitet og nett.

Høringsuttalelsen fra Namsos kommune er skrevet i samarbeid med kommunene i Namdalen og vil også behandles i Regionrådet.

Høringsuttalelse

Høringssvar – innspill fra Namsos kommune

- Under satsingsområdet «Trøndelag fylkeskommune og kommunene som aktør i energisystemet» er Namsos kommune enig i at man må ha større fokus på samarbeid på tvers og samfunnsperspektivet i beslutningsgrunnlagene angående arealer og energi. En avgjørende faktor i energisystemet som i dag ikke gis nok oppmerksomhet, er regimet knyttet til konsesjonskraft. Dagens system for konsesjonskraft krever at den enkelte kommune forbruker rammen for konsesjonskraften lokalt, for å få den økonomiske gevinsten som er knyttet til kompensasjon for de lokale naturinngrepene for kraftproduksjonen. I mindre kommuner med lavt lokalt kraftforbruk og stor kraftproduksjon ser vi nå at dette kan føre til lokalt svært kraftkrevende tiltak som er direkte uheldig for storsamfunnets samlede behov for energi. Dette gjelder konkret særlig en type datasentre som driver kryptovalutautvinning på vegne av i hovedsak utenlandske eiere. I Namdalen ser vi nå eksempler på slike tiltak som kan gi økte kraftbehov på nivå med elektrifisering av Haltenbanken. En betydelig andel av samlet kraftproduksjon i Trøndelag går da til et formål som neppe kan sies å ha noen positiv samfunnsnytte utover den økonomiske effekten lokalt for berørte kommuner som da får utnyttet sin konsesjonskraft, i en situasjon med økende knapphet på elektrisk kraft for viktige samfunnsmessige hensyn og utviklingsbehov. Her må regimet for konsesjonskraft fremover endres slik at konsesjonskraftkommunene får den økonomiske kompensasjonen uten å måtte utnytte energirammen for konsesjonskraft i egen kommune. Dagens system med at det er fylkeskommunen som får den økonomiske uttellingen av konsesjonskraft som ikke benyttes lokalt, må dermed endres. I påvente av et nødvendig nasjonalt endret regime for konsesjonskraft, er det åpenbart at Trøndelag fylkeskommune selv i samarbeid med berørte kommuner kan iverksette avbøtende og frivillige avtaler som gjelder økonomi med kommunene slik at man unngår de kraftkrevende tiltakene (herunder kryptoutvinning) som nå i realiteten undergraver omstillingen til et lavutslippssamfunn. Namsos kommune vil

påpeke at når man slipper til aktører med den type datasentre som er nevnt ovenfor, vil ikke deres energiforbruk over tid være avgrenset til rammen for lokalt disponibel konsesjonskraft. Så lenge disse aktørene har utvidelsesprosjekter som tilfredsstiller modenhetsskriteriene i dagens energisystem, har de full anledning til å øke kraftforbruket langt utover lokal konsesjonskraftramme. Det ser vi eksempler på i dag. Her har fylkeskommunen et stort ansvar for å bidra til mer helhetlige løsninger som kan tjene storsamfunnets behov.

- Oppgradering av eldre vannkraftverk krever bedre konsesjonskraftregler, og Trøndelag må arbeide for en sammenslåing av prisen på konsesjonskraft før og etter 10. april 1959. Med dagens prisregime blir eksempelvis milliardoppgraderingen av Nye Nedre Fiskumfoss en kostbar affære for Grong kommune. Et estimat er at Grong kommune må betale 2,5 millioner kroner i året til NTE. Slik kan man ikke ha det. Konsesjonskraft skal være en økonomisk fordel – ikke en utgift og ulempe. Kommunene er generelt positive til å styrke vannkraftens rolle som ledd i klimapolitikken, men da må samfunnskontrakten mellom storsamfunn og de distrikter som gir fra seg sine naturverdier bli videreført. Det krever blant annet endringer i prisgrunnlaget for konsesjonskraftordningen.
- Namsos kommune støtter fylkeskommunens motstand mot elektrifisering av sokkelen med kraft fra land ut fra konsekvensene dette vil ha ellers verdiskaping og reduserte muligheter for omstilling av etablert trøndersk næringsliv.
- Energieffektivisering: Her er det et stort potensial. Tiltak og virkemidler må systematiseres på en mer enhetlig og samordnet måte enn hva som i dag er tilfelle. Dette gjelder både når det gjelder økonomi (tilskudd) og regulatorisk (lovverk).
- Generelt kan tiltaksdelen av energistrategien komprimeres for å tydeliggjøre hva som faktisk er aktuelle handlingsrettede tiltak.
- Energistrategien bør fremheve og gjennomgående henvise til UFF-modellen (Unngå – Flytte – Forbedre) som et rammeverk for prioritering av tiltak/satsinger, jfr. Klimautvalget 2050.
- Energistrategien drøfter i liten grad hvilken innvirkning strømprisen har hva angår utløsning av ulike former for energieffektivisering og ny energiproduksjon. I dette bildet vil det også være naturlig å drøfte mekanismer for sosial utjevning og håndtering av høyere strømpriser for innbyggere og næringsliv på måter som samtidig ivaretar incentiver til energisparing og utbygging av fornybar energi som tar hensyn til natur og urfolkrettigheter.

- Det må være større fleksibilitet i krav til prosess ved behandling av konsesjon til småkraftverk. Et eksempel er Sævik Kraftverk i Namsos der NVE krever full konsesjonsbehandling på et tiltak der utfordringene kunne vært løst gjennom plan og bygningsloven. Gitt prognosen om kraftunderskudd bør det være større smidighet i behandlingen av denne typen spørsmål.
- Kraftmarkedet: Uregulerbar kraftproduksjon, som sol og vind, krever at det utvikles løsninger som kan balansere produksjonen med forbruket. Hydrogenproduksjon er en nøkkelfaktor i den sammenheng, jf. NVE sin siste kraftmarkedsanalyse. Hydrogenanlegget på Kråkøya i Nærøysund kommune vil være en naturlig testarena der balansering av fleksibel produksjon tilpasset svingningene i kraftmarkedet utvikles.
- Samfunnssikkerhet: Sårbarhet knyttet til hybrid krigføring på informasjons- og operativsystemer og sabotasje på kritisk infrastruktur må hensyntas i større grad når energiproduksjon og nettutbygging er tema. Dette er viktig også i beredskapshensyn.
- Alternative energisamfunn: Nærenergisystemer reduserer energitap som oppstår under transport over lange avstander. Ved å produsere og distribuere energi lokalt, kan energien utnyttes mer effektivt, noe som både kutter kostnader og øker den samlede energiforsyningssikkerheten. Nærøysund kommune vil gjerne være en pilotkommune der dette prøves ut. Naturlig testarena vil være industriområdet på Kråkøya, og Namsos kommune støtter dette.